

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De pœna jurare subterfugientis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

causis ab eis repeti supervacaneum visum sit : & Justinianus in *d. l. Rem non novam in princ.* summere putavit, si Judices, tum ad judicandum minus assumuntur, hoc juramentum generaliter præstent. Et talem consuetudinem, ob perveritatem hominum magis hodie de calumnia committenda, quam vitanda, jurantium maximum si excedat hominum memoriam valere posse existimat Gaill. *cum aliis quos citat. 1. Observ. 85.* Alias consuetudinem disponentem, quod possit procedi in causa absque juramento calumniæ, non valere, tenet Mathefi *Sing. 75 n. 1.* Menoch. *De arbitrarij lib. 1. quest. 20. num. 4.*

§ III.

In quibus causis præstandum sit.

1. *Præstari debet in omnibus causis, etiam appellationis.*

2. *Et in qualibet parte litis exigi potest.*

1. **P**ræstandum autem est hoc juramentum indifferenter in omnibus causis, sive sint civiles, sive criminales, sive mixtæ, *arg. l. 1. in princ. Cod. eod. l. fin. Cod. De fide instrument. Abbas in c. 1. n. 12. & seq. h. t. Menoch. d. loc. n. 7.* sive de iis summarie seu de plano, absque figura & strepitu Judicii sive plenarie & servato ordine judicagatur, *Clement. Sape De verb. signif. Menoch. d. loc. num. 1.* sive sint profanæ, sive spirituales, ut cum agitur de decimis, de jure patronatus, & id genus aliis, *c. Caterum hoc tit. cap. 1. in fine eod. in 6.* licet olim in causis spiritualibus non nisi de veritate dicenda juraretur, *cap. Litteras hoc t. quia, inquit Pontifex tales causæ non ex legum distributione, sed ex Canonum æquitate finem debitum sortiuntur: Et præsumit Canon, actorem vel reum in causis ejusmodi calumniari non velle, cum agatur de rebus, quæ Dei sunt, quem nihil latere potest, & qui inter juramentum & simplicem loquelam nullam vult esse distantiam, *can. Juramenti xxii q. 5.**

Licet autem in principali causa & prima instantia semel juratum sit de calumnia, nihilominus adhuc in causa appellationis jurandum est: & de veritate dicenda, *d. cap. 1. in princ. eod. in 6.* quia causa appellationis alia est à prima, *Barcol. in l. Cum iudices num. 7. Cod. eod.*

2. Præterea licet regulariter statim à lite con-

testata præstetur: tamen, quia est de ordinis judicarii substantia, potest à Judice in qualibet parte litis exigi, *c. 1. & 2. eod. in 6.* etiam post conclusionem in causa, *Glossa in c. Ex litteris in V. occultata inf. De jurejurando, Gaill. 1. observ. 74. n. 6.* Sed & in iis, quæ emergunt antelitem contestatam, & in qualibet exceptione juratur de calumnia, *secundum Barr. in Auth. Hoc sacramentum C. eod. Abb. in c. Cum Cassam 17. h. t.* Sufficit tamen semel præstare, sive ante sive post litem contestatam, quia, cum sit generale ad totum negotium se extendit, *d. Auth. Hoc Sacramentum, Abbas d. loco.*

§. IV.

De pœna jurare subterfugientis.

1. *Actor ab actione sua cadit, & reus pro confessio habetur.*

2. *Antesententiam tamen judicis declaratoriam purgationis locus est.*

3. *In spiritualibus acta pœna locum non habet.*

4. *In procurator an habeat, quaritur & affirmatur.*

5. *Quadruplex est juramentum.*

1. **P**œna recusantis hoc Juramentum, cum præstandum fuerit, est, ut quidem actor quasi improbus litigator ab instituta actione & causa cadat, *c. fin. h. t. l. 2. §. quod actor Cod. eod.* accedente tamen sententia Judicis absolutoria rei, ut constat ex locis allegatis, in quibus verbum cadat, est futuri temporis, nec inducit canonem latæ sententiæ. *Glossa ibid. Gaill. 1. Observ. 87 n. 1.* at verò reus, habeatur pro confessio, *d. l. 2. §. fin. autem reus, & d. c. fin. & per sententiam Judicis definitivam actori, juxta libelli petitionem, condemnatur: cum in confessum non sint aliæ partes Judicis, quàm in condemnando, l. unica C. De confessis, & ibi Glossa in V. solvere.*

2. Ex eo autem, quod utroque casu requiratur sententia Judicis, sequitur, quod actor vel reus, ante hujusmodi sententiam à Judice latam, possit contumaciam suam purgare, & pœnam hanc evitare, præstando juramentum calumniæ: quodque, si ante ejusmodi sententiæ prolationem moriatur actor vel reus, pœna illa, tanquam nondum commissa (cum non incurtatur ipso jure) non transeat ad hæredes eius, *l. Eos qui in princ. D. De jure fisci Gaill. d. Observ. 86.*

T 2

3. Insu-

3. Insuper pœna ista non habet locum in causis spiritualibus & beneficalibus: veluti cum agitur de decimis, de jure patronatus, vel al quo beneficio, ne inde detur vitiosus ad talia ingressus. Similiter nec in criminalibus, in quibus non ficta, sed liquidissima & luce meridiana clariores probationes requiruntur, *Castal. ad d. l. 2. §. quod si actor n. 5.*

4. Cum verò procurator, speciale habens mandatum, non solum in domini constituentis; sed etiam in animam propriam jurare debeat, *c. 2. §. procuratores eod. in 6. & d. l. 2. in princ.* eò quòd perinde atque ipse Dominus, extrahendo processum, vel injustam causam scienter prudenterque defendendo, calumniari posset, quæritur: an, si jurare nolit in animam suam, contumacia ipsius nocitura sit domino, ut supradicta pœna locum adversus eum habeat? Et licet benignior sit sententia, non habere (quia contumacia procuratoris nocet quidem domino in his, quæ sunt parvi momenti, non verò in iis, quæ magni sunt præjudicii, qualis est pœna non iurantis de calumnia: tamen habere locum de rigore juris verius esse existimat *Gaill. lib. 1. Observ. 89.* quia cum lex velit, ut procurator juret de calumnia, etiam in animam suam, consequenter quoque velle videtur, ut, si non iuret, incidat in pœnam: alioqui iuramentum calumniæ nullum produceret effectum, & lex non rebus, sed verbis posita esset, *contra l. final. Cod. de usuru.* Deinde quia notum est, contumaciam procuratoris nocere domino, maxime in iis, quæ pertinent ad iudicii processum, *juxta l. Si procurator C. De procuratoribus & l. Si remunerandi §. 1. D. Mandati.*

5. Denique pro complemento huius materiæ sciendum, quæduplex esse iuramentum. Primum est decisorium, de quo in *cap. fin. inf. De jurejurando*: secundum est de veritate dicenda: tertium est de malitia, de quo fit mentio in *cap. ult. eod. in 6.* & præstatum vel ante vel post litem contestatam, *c. In causis inf. De testib.* sive iuramentum calumniæ antea præstitum sit, sive non? & non semel dumtaxat, sed toties, quoties est præsumptio contra aliquem, quòd malitiosè aliquid proponat, *cap. 2. in fin. eod. in 6.* in causis seu civilibus, seu criminalibus, *l. Theaurus D. Ad exhibendum*, sive spiritualibus: veluti si quis post publicationem testium

excipiat contra eorum personas, cum antea non sit protestatus, quod suo loco & tempore excipere vellet, *per text. in c. Presentium inf. De testib.* De pœna nolentis jurare de malitia, vide *Gaill. 1. Obs. 87.* Postremo quartum est iuramentum de calumnia: quod quo modo differat à juramento de malitia, patet ex jam dictis. Quamvis autem iuramentum calumniæ operetur, ut quis excusetur à tacita & præsumpta calumnia, non tamen ab evidenti & expressa. Et ideo committens calumpniam, etiam in causa civili, potest criminaliter accusari, finita causa, *Maranta 6. p. tit. De iuramento.*

TITULUS VIII.

De Dilationibus.

§. I.

Dilatio quid sit, & quotuplex.

1. Dilatio quid sit.
2. Divisio in Legalem, Iudicialem, Conventionalem.
3. Iudicialium alia sunt Citatoria, alia Probatoria, alia executoria.
4. Citatoria dantur reo ad comparandum in iudicio.
5. Iussu intervallo & tertio fieri debent.
6. Hodiè dilationes omnes sunt arbitrariae.
7. Potest iudex una citatione peremptoria vel per tribus.
8. 9. Deliberatoria dilationes dantur reo non alteri.
10. Probatoria & actori & reo.
11. Suntque peremptoria omnes.
12. Iudex tamen ex causa plures dilationes concedere potest.
13. In concessione earum servanda aequalitas inter actorem & reum.
14. Executoria dilationes quæ dicantur, & quando dantur.

Lite contestata, ac præstito utrimque calumniæ iuramento, solent litigatores petere inducias & dilationes; actor quidem ad intentionem suam probandam, reus vero ad actoris petitioni respondendum, & exceptionem, si quam habeat, probandam.

1. Est autem Dilatio Judicialis, de qua hic agimus (nam datur etiam extrajudicialis, Speculat.